

1 בנובמבר 2005

אל
מר מרטין שיינין
נציג מיוחד של האו"ם לקידום והגנת זכויות האדם וחירויות היסוד בעת מאבק בטרור
משרד הנציב העליון לזכויות אדם של האו"ם
ארגון האומות המאוחדות
ז'נבה
שווייץ

מר שיינין היקר,

אל-חאק ואדאמיר כותבים אליך, כדי להביע את החשש הכבד שמעוררת בהם הצעת חוק חדשה שהועלתה בפרלמנט הישראלי (הכנסת), שכותרתה "חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים) (עצור שאינו תושב, החשוד בעבירת ביטחון- הוראת שעה), התשס"ו- 2005". החוק המוצע, שאושר על ידי ועדת השרים לחקיקה ביום 9 באוקטובר 2005, ממשיך ופוגע בזכויות הבסיסיות של פלסטינים העצורים בידי ישראל, שאינן מכובדות כבר עתה, והוא ייבחן על ידי הכנסת בשבועות הקרובים.

על פי הצעת החוק החדשה, עצור שאינו תושב ישראל, החשוד בביצוע "עבירת ביטחון", יכול להיות מוחזק במעצר עד 96 שעות לפני שיובא בפני שופט, ואפשר להאריך את מעצרו עד 20 ימים בכל פעם. החוק החדש קובע גם כי אישור היועץ המשפטי לממשלה להארכת תקופת המעצר דרוש רק לאחר 40 ימים, וכי אפשר למנוע מעצור להיפגש עם עורך דין לתקופה של עד 50 ימים. יתר על כן, העצור אינו יכול לערער על החלטה כזו.

מאחר שהודאות שנגבו מפלסטינים בחקירתם על ידי אנשי כוחות הביטחון הישראליים הן לעתים קרובות העדות העיקרית והמכרעת נגד עצורים, אל-חאק ואדמיר חוששים מאוד שאישור הצעת חוק זו יגדיל את הסבירות להתעללות גופנית ונפשית בעצורים. המדיניות הישראלית כלפי עצורים פלסטינים בשטחים הפלסטיניים הכבושים שיקפה שנים רבות הפרה שיטתית של זכויותיהם הבסיסיות של פלסטינים לכבוד ולחיים, ועמדה במוקד פעילותם של אל-חאק, אדאמיר וארגוני זכויות אדם אחרים, שעסקו בתיעוד מעשיהם של כוחות הביטחון הישראליים ובהגשת פניות חוזרות ונשנות נגדם. גם גופים שונים של האו"ם היו מעורבים בכך.

הצעת החוק מאפשרת יישום סטנדרטים והליכים בחקירה, בתשואול ובמעצר של פלסטינים, השונים מאלה המיושמים במעצר ישראלים, ובכך היא מבססת את האפליה בהליך השיפוטי. בניגוד בולט לחוק המוצע, חוק סדר הדין הפלילי הישראלי מתיר מעצר של חשוד תושב ישראל

למשך 48 שעות עד הבאתו בפני שופט, ואפשר להאריך את המעצר רק ב-15 ימים בכל פעם. יתר על כן, אישורו של היועץ המשפטי לממשלה נדרש לתקופת מעצר של למעלה מ-30 ימים, ועצור זכאי להיפגש עם עורך דין אחרי 21 ימים.

נסיגתה החד צדדית של ישראל מרצועת עזה, הידועה גם כ"תוכנית ההתנתקות", לא שמה קץ לשליטתה הממשית באזור זה. אולם סופה של הנוכחות הצבאית הקבועה שלה שם הביא לביטול ההליכים והצווים הצבאיים שהופעלו בעזה, כולל אלה העוסקים במעשים פליליים. צווים והליכים אלה היו המסגרת שבתוכה הפעילה ישראל את שליטתה ה"חוקית" באזור הכבוש. אל-חאק, אדאמיר וארגוני זכויות אדם פלסטיניים וישראליים אחרים, חוששים כי הצעת החוק החדשה הועלתה על ידי הרשויות הישראליות בעיתוי הנוכחי, כדי לאפשר את הצגתם של חוקיה הפנימיים של ישראל בהליך פלילי. אלה יחולו על מי שאינם תושבי ישראל - שרובם המוחלט פלסטינים - ויחליפו את שיטת הצווים הצבאיים. הדבר יאפשר לשירות הביטחון הכללי להמשיך ולפגוע בזכויותיהם של פלסטינים מרצועת עזה, העצורים כיום או כאלה שייעצרו בעתיד. אלה ייחקרו ויתושאלו באותו אופן שבו נחקרו כשברצועת עזה היו תקפים צווים והליכים ישראליים צבאיים - אם לא באופן אכזרי יותר. הצווים וההליכים הללו עדיין מצויים בתוקף בגדה המערבית. באופן מדאיג לא פחות, הצעת החוק מייצגת מאמץ של ישראל, הכוח הכובש, ליישם את חוקיה הפנימיים בתוך השטחים הפלסטיניים הכבושים, מתוך הפרה של הוראות היסוד של המשפט הבינלאומי ההומניטרי.

עד היום, בתואנה העמומה והגורפת של צורך לשמור על ביטחון המדינה, הוציאה ישראל מספר רב של צווים צבאיים, ששימשו כדי להחזיק במעצר אלפי פלסטינים בגדה המערבית וברצועת עזה והותאמו לכך במיוחד. צווים אלה שוללים למעשה מהפלסטינים כל הגנה ממשית על זכויות האדם הבסיסיות שלהם במשך מאסרם או מעצרם, כולל הזכות לפגישה עם עורך דין, תנאי מעצר הולמים והחופש מפני עינויים וצורות אחרות של יחס אכזרי, בלתי אנושי או משפיל.

ברור כי הצעת חוק זו מפירה לא רק את הזכויות להליך הוגן, אלא גם את זכויותיהם של מי שאינם תושבים. על פי האמנה הבינלאומית בדבר זכויות אזרחיות ומדיניות והאמנה נגד עינויים ויחס אכזרי, בלתי אנושי או משפיל, הזכות לשוויון בפני החוק אינה ניתנת לערעור, ולכן לא ניתן להשעותה, אף לא בעתות חירום.

עקרון אי-האפליה הוא אבן פינה יסודית של המשפט הבינלאומי. טבעה המפלה של הצעת חוק המעצרים מפר את התחייבותה של ישראל כמדינה שהיא צד לאמנות שונות בדבר זכויות אדם, ובמיוחד האמנה הבינלאומית לביעור כל הצורות של אפליה גזעית והאמנה בדבר זכויות אזרחיות ומדיניות.

הצעת החוק, אם תתקבל, תעלה כדי הפרה משמעותית של סטנדרטים בינלאומיים המחייבים את ישראל, כולל הזכות למשפט הוגן, ביקורת שיפוטית ושוויון בפני החוק. ישראל אינה יכולה להתפשר ולפגוע בשלטון החוק, תוך שימוש בתואנה של הגנה על ביטחונה או על אוכלוסייתה מפני "איום הטרור". בהחלטות שקיבלו העצרת הכללית של האו"ם, מועצת הביטחון והנציבות לזכויות אדם של האו"ם, מודגש כי מדינות נדרשות לוודא שכל הצעדים שהן נוקטות כדי להילחם

בטרור מקיימים את כל התחייבויותיהן במסגרת המשפט הבינלאומי, וכי עליהן לאמץ צעדים כאלה התואמים את המשפט הבינלאומי.

נוסף להדגמת היחס המפלה של ישראל ל"צדק", ככל שהמושג נוגע לפלסטינים תושבי השטחים הכבושים, הצעת החוק מדגישה את הזדקקותה המתמשכת של ישראל לתואנות משפטיות, כדי להעניק לגיטימציה להפרת הזכויות הבסיסיות של פלסטינים מצדה. הניסוח המשפטי הרשמי של הצעדים הבלתי חוקיים שישראל נוקטת כלפי האוכלוסייה הפלסטינית משרת רק את המשך הפגיעה בהגנות החוקיות והשיפוטיות, הניתנות פורמלית לפלסטינים בשטחים הפלסטיניים הכבושים לפי המשפט הבינלאומי.

אנו מפצירים בך לשקול בדחיפות את העניין שהועלה במכתב זה ולהתערב אצל הרשויות הישראליות כדי למנוע את כניסתה לתוקף של הצעת חוק זו וכדי להבטיח שישראל תפעל בהתאם להתחייבויותיה על פי משפט זכויות האדם הבינלאומי והמשפט הבינלאומי ההומניטרי. אם דרוש לך מידע נוסף כלשהו, אל תהסס לפנות אלינו.

בכבוד רב,

ח'אלדה ג'ראר

רנדה סיניורה

מנכ"ל

מנכ"ל

אדאמיר

אל-חאק

העתק: הקונסול הכללי